

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Chełmnie Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w osobie sędziego Sławomira Lewandowskiego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku M. P. (1)

zwolnienie od kosztów sądowych w części dotyczącej opłaty sądowej

w sprawie z powództwa M. P. (1)

przeciwko małoletnim D. P. i O. P.,

reprezentowanym przez matkę M. P. (2),

o obniżenie alimentów

wniosek oddała.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 października 2018 r. o obniżenie alimentów zasądzonych od powoda M. P. (1) na rzecz małoletnich pozwanych D. P. i O. P. z kwoty po 900 zł. miesięcznie na rzecz każdego z nich do kwoty po 400 zł. miesięcznie na rzecz każdego z nich pełnomocnik powoda zawarł również wniosek o zwolnienie powoda od opłaty sądowej, w żaden sposób jednak nie uzasadniając tego wniosku. Pełnomocnik powoda podniósł w pozwie, iż powód obecnie jest osobą bezrobotną, nie uzyskującą stałych dochodów. Nie posiada żadnej pracy, choćby dorywczej i ma problemy z jej znalezieniem zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi. Utrzymuje się z niewielkich oszczędności zgromadzonych w czasie pracy w Irlandii. Utracił on w/w pracę i był zmuszony powrócić do Polski. Ponosi on stałe koszty utrzymania siebie, związane z wynajmem mieszkania, w którym jest na stałe zameldowany, t. j. 800 zł miesięcznie, oraz z bieżącymi kosztami, w tym - między innymi - zakupem leków, żywności oraz odzieży, które wynoszą ok. 1200 zł. miesięcznie.

Z dołączonego przez powoda do w/w wniosku oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że powód nie ma żadnego majątku, ma oszczędności w kwocie 1400 zł. i ponosi wydatki w postaci: czynszu za wynajmowany pokój w wysokości 800 zł. miesięcznie, koszty wyżywienia w wysokości 1000 zł. miesięcznie i jest obowiązany płacić alimenty na rzecz małoletnich pozwanych w łącznej wysokości 1800 zł. miesięcznie. Jest on po przyjeździe z zagranicy osobą bezrobotną, zarejestrowaną w urzędzie pracy, bez dochodów i majątku.

Zgodnie z treścią art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 300 z późn. zm.), zwolnienia od kosztów sądowych może domagać się osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zasadą na gruncie postępowania cywilnego jest jednak konieczność opłacenia pisma wnoszonego do sądu, instytucja zwolnienia od kosztów sądowych ma natomiast charakter wyjątkowy, wobec czego dotyczące jej przepisy powinny podlegać wykładni restryktywnej. Podkreślić należy to, że zgodnie z utrwaloną opinią doktryny i judykatury, opłata sądowa, która nie przekracza miesięcznego przychodu strony nie jest wygórowana i nie uzasadnia zwolnienia od konieczności jej opłacenia, zaś osoba dysponująca stałym źródłem dochodu powinna sama zgromadzić środki na opłaty.

W związku z tym, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest wyjątkiem od zasady samofinansowania przez strony procesu lub postępowania nieprocesowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984, II Cz

104/84, LEX nr 8623), wytaczając powództwo strona powinna liczyć się z kosztami z tym związanymi i gromadzić potrzebne środki z dochodów uzyskanych w dłuższym okresie oraz ograniczenie innych wydatków, które nie są niezbędne (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1984 r., I CZ 99/80, LEX nr 8257; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84, LEX nr 8623; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2010 r., II PZ 2/10, LEX nr 585787; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r., I CZ 55/12). Osoba taka nie musi nawet uszczuplać swego majątku, powinna natomiast odpowiednio wcześniej, w miarę możliwości, gromadzić środki potrzebne na pokrycie przewidywanych kosztów sądowych. Wyjątkowo, gdy tylko niezwłoczne wytoczenie powództwa zapewni ochronę praw strony można przyjąć, jeśli nie ma podstaw do zarzucenia stronie rozmyślnego niewytoczenia powództwa wcześniej, że powinna ona mieć możliwość poniesienia kosztów sądowych z dochodów osiągniętych bieżąco (uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1983 r., I CZ 151/83, OSNCP 1984, nr 5, poz. 82).

Charakter prawny instytucji zwolnienia od kosztów sądowych jest jednolicie ujmowany w orzecznictwie. Przyjmuje się, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest wyjątkiem od zasady odpłatności postępowania sądowego i stanowi pomoc państwa tylko dla osób najuboższych (postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2014 r., I CZ 103/13, LEX nr 1438641). Dlatego całkowite zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych może nastąpić w sytuacjach wyjątkowych i to tylko wówczas, jeżeli koszty sądowe ograniczają stronie prawo do sądu (postanowienia SA: w P. z dnia 16 listopada 2012 r., (...) 20/12, LEX nr 1237544; w W. z dnia 25 czerwca 2014 r., VI ACz 911/14, niepubl.; w W. z dnia 10 lipca 2014 r., VI ACz 1584/14, niepubl.). Wychodzi się z założenia, że koszty sądowe są jednym z rodzajów świadczenia publicznoprawnego, do którego poniesienia zobowiązany jest, co do zasady, każdy, kto domaga się udzielenia ochrony sądowej (postanowienie SA w Warszawie z dnia 10 lipca 2014 r., VI ACz 1584/14). Opłaty sądowe stanowią bowiem rodzaj danin publicznych (postanowienie SN z dnia 17 maja 2012 r., I CZ 55/12, LEX nr 1242998). Z tej przyczyny zwolnienie od uiszczenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego instytucja zwolnienia od kosztów sądowych powinna być stosowana w wyjątkowych przypadkach, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia skarżącego z obowiązku ich ponoszenia (postanowienia SN: z dnia 19 marca 2010 r., II PZ 34/09, LEX nr 603836; z dnia 17 maja 2012 r., I CZ 55/12; postanowienie SA w Warszawie z dnia 31 stycznia 2014 r., VI ACz 4238/13, niepubl.). W związku z tym ze zwolnienia od kosztów sądowych może skorzystać osoba fizyczna, która należy do kategorii osób ubogich, a uiszczenie przez nią opłaty spowoduje brak lub drastyczne ograniczenie środków na pokrycie bieżących kosztów związanych z jej egzystencją lub jej rodziny (postanowienie SN z dnia 18 września 2014 r., V CZ 57/14, LEX nr 1514773).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że, zdaniem Sądu, powód – przewidując wniesienie przez siebie pozwu w niniejszej sprawie - powinien liczyć się z koniecznością poniesienia kosztów sądowych i zgromadzić środki pieniężne niezbędne dla dochodzenia roszczenia w niniejszej sprawie. W szczególności powód, przewidując wniesienie niniejszej sprawy powinien – po powrocie do Polski - podjąć pracę zarobkową, której znalezienie przez powoda – przy obecnym niskim wskaźniku bezrobocia i poszukiwaniu nowych pracowników przez pracodawców - nie powinno powodowi nastroczać większych trudności. Przy wykazaniu przez powoda inicjatywy w tym kierunku powód powinien być w stanie uiścić obciążającą go w niniejszej sprawie opłatę sądową należną od wniesionego pozwu, która to opłata wynosi 600 zł.

W ocenie Sądu, mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania, nie zostały spełnione - w odniesieniu do powoda – przesłanki uzasadniające zwolnienie go od kosztów sądowych w niniejszej sprawie i dlatego jego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych należało oddalić.